

Podeželski parlament za razvoj slovenskega podeželja

Že skoraj eno leto je v Sloveniji glas civilne družbe s podeželja tudi formalno okrepljen z ustanovitvijo slovenskega podeželskega parlamenta, ki je na pobudo Društva za razvoj slovenskega podeželja in s podporo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije (MKGP) potekala 7. 12. 2011 na gradu Jable pri Mengšu. Poglavitni namen podeželskih parlamentov je delovanje od spodaj navzgor: na temelju potreb, pobud in zamisli podeželskega prebivalstva.

Začetki podeželskih oziroma vaških gibanj segajo v sedemdeseta leta 20. stoletja na Finsko, kjer so nastala kot odziv na spremembe v strukturi podeželja in depopulacijo, zamisel pa se je hitro razširila še na ostale nordijske države in tudi drugod po Evropski uniji. Danes deluje 23 nacionalnih in regionalnih podeželskih gibanj (Bolgarija, Hrvaška, Danska, Anglija, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Madžarska, Islandija, Irska, Latvija, Litva, Nizozemska, Severna Irska, Norveška, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Švedska, Wales). Švedska je s svojim podeželskim gibanjem še posebej vplivala na države Srednje in Vzhodne Evrope (1). Ta

gibanja so medsebojno tesno povezana zlasti znotraj mreže PREPARE (Partnerstvo za evropsko podeželje – Partnership for Rural Europe).

Na ustanovitvenem srečanju v Jablah sta imela daljši uvodni predavanji dr. Matija Kovačič iz Biotehniške fakultete v Ljubljani ter prof. Michael Dower, prvi pobudnik gibanj za dialog na evropskih podeželjih. Dr. Kovačič je kot enega bistvenih pojavov, s katerim se danes sooča slovensko podeželje, izpostavil vnos urbanih struktur (industrijski kompleksi, infrastruktura) na podeželje, ki pa hkrati pripomorejo k ohranitvi poseljenosti. Predstavil je tri modele razvoja podeželja: model spontanega razvoja, ki vodi v razkroj kulturne pokrajine, nostalgični odnos k statičnosti, najbolj optimalen pa je model celostnega in trajnostnega razvoja, ki zahteva interdisciplinarni strokovni pristop in ustrezno družbeno klimo. Prof. Dower je delovanje podeželskih parlamentov povezal s participativno demokracijo in ne z izvoljeno demokracijo (kot je v državnih parlamentih) in dodal, da ni lahko iz vladnega sedeža oblikovati uspešne formule za razvoj podeželja. Vsaka podeželska skupnost sama zase najboljše ve, kaj potrebuje. Vlade

ne morejo razvijati podeželja same; ljudje sami razvijajo podeželje.

Sledila je razprava udeležencev, ki jo je na koncu dr. Marija Markeš, vodja Sektorja za podeželje pri MKGP in moderatorka dogodka, povzela v naslednje sklepe in vprašanja:

- Kakšno in čigavo naj bo podeželje? Kakšno podeželje si vsi skupaj želimo?
- Kako bodo živeli naši otroci?
- Izkoristiti ideje, pobude, razvojne potenciale.
- Povezovanje, spoštovanje, poslušanje.
- Počlovečiti razvoj.
- Okrepiti stroko in ji dati pravo mesto.
- Znanje prenašati s starejših na mlajše.

Strokovni del ustanovitvenega srečanja podeželskega parlamenta je sklenila okrogla miza, na kateri so sodelovali Ivan Oman, prvi predsednik Slovenske kmečke zveze, dr. Franc Zagožen in dr. Emil Erjavec, profesorja iz Biotehniške fakultete v Ljubljani, Mihaela Logar, prva predsednica Zveze kmetov Slovenije, Janja Kokolj Prošek, nekdanja vodja Sektorja za podeželje, in Goran Šoster, predsednik Društva za razvoj slovenskega podeželja.

Arhiv predavanj in medijskih objav o slovenskem podeželskem parlamentu je dostopen na spletni strani Društva za razvoj slovenskega podeželja (<http://www.drustvo-podezelje.si/>).

Viri in literatura

1. Halhead, V. 2011: Gibanja na evropskem podeželju. Podeželski parlamenti: Približevanje participativni demokraciji. Ljutomer.
2. Šoster, G. 2011: Perspektivne civilne družbe v razvoju evropskega podeželja. Podeželski parlamenti: Približevanje participativni demokraciji. Ljutomer.

Tatjana Vokić Vojkovič

"Podeželski parlamenti ne zastopajo nobene politične stranke. So oblika družbenega boja brez izrazitih protagonistov. Mali kmetje, intelektualci, prebivalci podeželskih območij, delavci in podjetniki, mladi, odrasli in ostareli, vsi ti so zastopani v podeželskih parlamentih. /.../ V največ primerih so podeželski parlamenti dogodki, ki trajajo nekaj dni. Na njih se zberejo zainteresirani posamezniki in predstavniki različnih interesnih skupin ter ugledni politiki. /.../ Bolj kot razredno pozicioniranje je prisotno zastopanje teritorialnih interesov, ki se odzivajo na izzive globalne družbe. Podeželske mreže, pobudniki podeželskih parlamentov, predstavljajo pomemben del novih družbenih gibanj, ki postajajo naposled domena tako podeželskih kakor urbanih sredin" (2).